

1317 Sayılı Kanunla değiştirilen

274 SAYILI SENDİKALAR KANUNU

274 Sayılı Kanunda, 1317 Sayılı Kanunla yapılan
deęiřiklikler madde metinlerinde gösterilmiřtir.

8011
304.01
131

SENDİKALAR KANUNU

Kanun No: 274

Kabul Tarihi: 15 Temmuz 1963

Yayın Tarihi: 24 Temmuz 1963

Değiştiren

Kabul Tarihi: 29 Temmuz 1970

Kanun No: 1317

Yayın Tarihi: 12 Ağustos 1970

İŞÇİ VE İŞVEREN MESLEKİ TEŞEKKÜLLERİ:

MADDE 1- 1. Sendika, Federasyon ve konfederasyonlar, bu kanuna göre işçi sayılanların ve işverenlerin müşterek iktisadi, sosyal ve kültürel yararlarını korumak ve geliştirmek için kurulan mesleki teşekküllerdir.

2. Birinci bentde zikredilen mesleki teşekküllerin kurulması serbest ve ihtiyaridir.

3. Bu teşekküllerin kuruculuğunda, üyeliğinde, teşekküldeki görevlere seçilmekte veya görevlerde yararlanmada cins, aile, ırk, renk, dil, din, mezhep, inanç, siyasi düşünce ve siyasi parti ayırımı gözetilemez. (1317 Sayılı Kanunla değiştirilmiştir.)

İŞÇİ SENDİKASI ÜYELİĞİ:

MADDE 2- 1. İş kanunlarına göre işçi sayılanlarla, hizmet, akdine göre çalışmayı veya nakliye mukavelesine göre esas itibariyle bedeni hizmet arzı suretiyle çalışmayı yahut neşir mukavelesine göre eserini nâşire terketmeyi meslek edinmiş bulunanlar ve âdi şirket mukavelesine göre ortaklık payı olarak esas itibariyle fizikî veya fikrî emek arzı suretiyle bir işyerinde çalışanlar -bu mukavelenin aynı durumdaki herkese fiilen açık olması kaydıyla- bu kanun bakımından işçi sayılırlar. Bu kanun bakımından işçi sayılan kimseler işçi sendikası kurmak ve işçi sendikalarına üye olmak hakkına sahiptirler.

Bu maddenin kapsamına girip de kooperatif şirketlerde ortak olanlar ile anonim şirket hissedarlarından herhangi bir suretle imtiyazlı hisse sahibi olmayanların işçi sendikası kurmak ve işçi sendikalarına üye olmak hakları saklıdır.

./..

Milli Savunma Bakanlığına ve İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığına bağlı işyerlerinde çalışıp askerlik yükümünü yerine getirmekte olanlar dışında kalanların, işçi sendikası kurmak ve işçi sendikalarına üye olmak hakları saklıdır.

2. İşçi teşekküllerinin yönetim kurullarında, haysiyet divanlarında ve diğer yönetim ve denetim işlerinde görev alanların birinci bentde yazılı vasıfları kaybetmiş olanlar dahi, o göreve getirildikleri anda üye oldukları sendikalardaki üyelik sıfatları devam eder.

3. Bu maddeye dayanarak sendika kurmak ve bu sendikalara üye olmak hakkına sahip olanlardan mevzuat veya toplu iş sözleşmesi gereğince bir işletmenin yönetim kurullarında veya benzeri kurullarda işçi temsilcisi sıfatıyla bulunanlar bu kanun bakımından işçi vasfını muhafaza ederler.

4. Devlet veya diğer kamu tüzel kişilerin yürütülen hizmetlerde yahut İktisadi Devlet Teşekkülleri ile müesseseleri ve iştiraklerinde veya özel kanunlarla kurulmuş kurum, müessese ve işyerlerinde bedenen veyahut bedenen ve fikren çalışanlardan bedeni çalışmaları fikrî çalışmalarına galip olan kimseler de bu kanun bakımından işçi sayılırlar ve haklarında İş kanunları ile 275 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

Dördüncü bent gereğince işçi niteliğinin tespitinden doğacak uyuşmazlıkları Yüksek Hakem Kurulu kesin olarak karara bağlar.

5. Bir kimsenin 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununa tabi olması veya kanunlara göre kadro karşılığı ücret alması, hakkında bu kanunla 275 sayılı Kanun ve İş kanunları hükümlerinin uygulanmasına engel olmaz. (1317 Sayılı kanunla değiştirilmiştir)

İŞVEREN SENDİKASI ÜYELİĞİ

MADDE 3- 1. 2 nci maddeye göre işçi sendikası kurmak ve bu sendikalara üye olmak hakkına sahip kimseleri çalıştıran gerçek ve tüzel kişilere, bu kanun bakımından işveren denilir. Bu kanun bakımından işveren sayılan gerçek ve tüzel kişiler, işveren sendikası kurmak ve işveren sendikalarına üye olmak hakkına sahiptirler.

./..

Milli Savunma Bakanlığına ve İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığına bağlı işyerlerinde çalışıp askerlik yükümünü yerine getirmekte olanlar dışında kalanların, işçi sendikası kurmak ve işçi sendikalarına üye olmak hakları saklıdır.

2. İşçi teşekküllerinin yönetim kurullarında, haysiyet divanlarında ve diğer yönetim ve denetim işlerinde görev alanların birinci bentde yazılı vasıfları kaybetmiş olanlar dahi, o göreve getirildikleri anda üye oldukları sendikalardaki üyelik sıfatları devam eder.

3. Bu maddeye dayanarak sendika kurmak ve bu sendikalara üye olmak hakkına sahip olanlardan mevzuat veya toplu iş sözleşmesi gereğince bir işletmenin yönetim kurullarında veya benzeri kurullarda işçi temsilcisi sıfatıyla bulunanlar bu kanun bakımından işçi vasfını muhafaza ederler.

4. Devlet veya diğer kamu tüzel kişilerin yürütülen hizmetlerde yahut İktisadi Devlet Teşekkülleri ile müesseseleri ve iştiraklerinde veya özel kanunlarla kurulmuş kurum, müessese ve işyerlerinde bedenen veyahut bedenen ve fikren çalışanlardan bedeni çalışmaları fikrî çalışmalarına galip olan kimseler de bu kanun bakımından işçi sayılırlar ve haklarında İş kanunları ile 275 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

Dördüncü bent gereğince işçi niteliğinin tespitinden doğacak uyuşmazlıkları Yüksek Hakem Kurulu kesin olarak karara bağlar.

5. Bir kimsenin 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununa tabi olması veya kanunlara göre kadro karşılığı ücret alması, hakkında bu kanunla 275 sayılı Kanun ve İş kanunları hükümlerinin uygulanmasına engel olmaz. (1317 Sayılı kanunla değiştirilmiştir)

İŞVEREN SENDİKASI ÜYELİĞİ

MADDE 3- 1. 2 nci maddeye göre işçi sendikası kurmak ve bu sendikalara üye olmak hakkına sahip kimseleri çalıştıran gerçek ve tüzel kişilere, bu kanun bakımından işveren denilir. Bu kanun bakımından işveren sayılan gerçek ve tüzel kişiler, işveren sendikası kurmak ve işveren sendikalarına üye olmak hakkına sahiptirler.

./..

2. İşveren sayılan gerçek ve tüzel kişiler adına işletmenin bütününi sevk ve idareye yetkili olanlar, bu kanun bakımından işveren vekilidirler. İşveren vekilleri, bu kanun bakımından işveren sayılırlar.

3. İşveren teşekküllerinin yönetim kurullarında, haysiyet divanlarında ve diğer yönetim ve denetim işlerinde görev alanların, işveren veya işveren vekili sıfatını kaybetmiş olsalar dahi, o göreve getirildikleri anda üye oldukları sendikalarındaki üyelik sıfatları devam eder.

4. 2 nci maddenin 1 inci bendinin 1 inci fıkrası ile 3 ünoü fıkrasında zikri geçen haller dışında, şirketlerde ortak olanlar, bu kanun bakımından her halde işveren sayılırlar.

SENDİKALARA ÜYE OLMAK YASAĞI VE ÜYELİKTEN DOĞAN HAKLARIN ASKIDA KALMASI

MADDE 4- 1. a) Askeri şahıslar;

b) 22 nci maddenin 2 nci bendinde yazılı idare, teşekkül, müessese ve bankalarda çalışan müfettişler ve kontrolörler ile umum müdür yardımcısı veya buna eşit ve üst kademelerdeki görevlerde çalışanlar;

c) Din ve ibadet işlerinde çalışanlar,

2 ve 3 üncü maddelere göre sendika kuramazlar ve sendikalara üye olamazlar.

2. Askerliği meslek edinmemiş bulunan askeri şahısların bu kanuna göre haiz bulundukları hak ve yükümler, silâh altında bulundukları süre içinde askıda kalır. Ancak, bu bend hükmü, bu kimselerin üyesi oldukları sendikalara aidat ödemelerini ve 14 üncü maddenin 1 inci bendinin (g) fıkrasında zikri geçen yardımlaşma sandıklarına ödemedede bulunmalarını engellemez.

ÜYELİĞİN KAZANILMASI:

MADDE 5- 1. Bu kanuna göre kurulan mesleki teşekküllere üye olmak ihtiyaridir. Üyelik üye kayıt fişinin veya kayıt defterinin imzalanması ve mesleki teşekkülün yetkili organın kabulü ile kazanılır.

./..

2. İşçi sendikalarına üye olmak için bu kanuna göre işçi sıfatını taşıyan kimsenin onaltı yaşını doldurması gerekir; onaltı yaşından küçük olanlar kanuni temsilcilerinin yazılı muvafakatiyle üye olabilirler. Ancak onaltı yaşından küçük olanlar, sendika genel kurulunda oy kullanamazlar. (1317 sayılı kanunla değiştirilmiştir.)

ÜYELİKTE AYRILMA:

MADDE 6- 1. Her üye, istediği zaman, üyesi bulunduğu mesleki teşekkülden çekilebilir. Çekilme noter huzurunda münferiden kimliğin tespiti ve istifa edecek kişinin imzasının tasdiğiyle olur.

Teşekkülden ayrılan veya çıkarılan üyenin ayrılış veya çıkarılış tarihi üye kayıt fişlerine veya defterine kaydedilir.

2. Bir teşekkülden çekilen üyenin aidatını üç aydan fazla ödemeye devam edeceğine dair teşekkül tüzüğüne hüküm konamaz.

İşini eski işyerinin bulunduğu belediye veya köy sınırları dışında başka bir yere nakleden veya eski işinin dahil olduğu işkolunun veyahut onunla ilgili işkollarının dışında başka bir işkoluna aktaran yahut kendisine ihtiyarlık veya daimi müluliyet aylığı bağlanan üye için bu bent hükmü tatbikolunmaz.

3. İşçi veya işveren teşekkülü üyeliği vasfı kalkan şahıs aidat ödemiş veya topyekûn ödemede bulunmuş olduğu her nevi yardımlaşma veya ihtiyarlık sendikalarındaki üyelik hakkını, o sandığa yapmış olduğu ödemeler nispetinde muhafaza eder.

Bu haktan istifade edebilmesi için yapılması lüzumlu ödemelerin yekûnu teşekkül tüzüklerince tespit edilir. Ancak, bu miktar beşyüz liradan fazla olamaz. Teşekkül tüzükleri, bu hakkın kullanılması için gerekli yazılı talebin üyelikten çekilme tarihinden itibaren ne kadar müddet içinde yapılması gerektiğini de tespit eder. Bu müddet onbeş günden az iki aydan fazla olamaz.

(1317 Sayılı Kanunla değiştirilmiştir)

ÜYELİKTE AYRILMA

MADDE 6- 1. Her üye, istediği zaman, üyesi bulunduğu meslekî teşekkülden çekilebilir. Çekilme yazı ile olur. ./..

2. Bir teşekkülden çekilen üyenin aidatını üç aydan fazla ödemeye devam edeceğine dair teşekkül tüzüğüne hüküm konamaz.

İşini eski iş yerinin bulunduğu belediye veya köy sınırları dışında başka bir yere nakleden veya eski işinin dahil olduğu işkolunun veyahut onunla ilgili işkollarının dışında başka bir işkoluna aktaran yahut kendisine ihtiyarlık veya daimî malûliyet aylığı bağlanan üye için bu bent hükmü tatbik olunmaz.

3. İşçi veya işveren teşekkülü üyeliği vasfı kalkan şahıs aidat ödemiş veya topyekûn ödemede bulunmuş olduğu her nevi yarımlaşma veya ihtiyarlık sandıklarındaki üyelik hakkını, o sandığa yapmış olduğu ödemeler nisbetinde muhafaza eder.

Bu haktan istifade edilebilmesi için yapılması lüzumlu ödemelerin yekûnu teşekkül tüzüklerince tesbit edilir. Ancak, bu miktar beşyüz liradan fazla olamaz. Teşekkül tüzükleri, bu hakkın kullanılması için gerekli yazılı talebin, üyelikten çekilme tarihinden itibaren ne kadar müddet içinde yapılması gerektiğini de tesbit eder. Bu müddet onbeş günden az ve iki aydan fazla olamaz.

İŞÇİ SENDİKASI ÜYELİĞİNİN DEVAM ETTİĞİ HALLER:

MADDE 7- İşçi sendikası üyesi işçinin işsiz kalması veya tüzüğüne göre sendikanın faaliyet sahası içinde kalmak şartıyla başka bir işe geçmesi, sendika üyeliğine halel getirmez.

ÜYELİKTEN ÇIKARMA:

MADDE 8- 1. Kanun ve teşekkül tüzüğü hükümleri gereğince teşekkülden çıkarılan üyenin, çıkarma kararına karşı genel kurula başvurma hakkı vardır. Genel kurul kararına karşı, bu kararın ilgiliye tebliğinden itibaren üç ay içinde, iş dâvalarına bakmakla görevli mahallî mahkemeye ilgili tarafından itiraz edilebilir; mahkemenin kararı kesindir.

2. Çıkarılan üye hakkındaki genel kurul kararı, 12 nci maddede gösterilen resmî makamlara yazıyla tebliğ edilir. Genel kurul kararına karşı, bölge çalışma Müdürlüğü, keyfiyetin yetkili resmi makama tebliğinden itibaren üç ay içinde iş dâvalarına ./..

bakmakla görevli mahallî mahkemeye itirazda bulunabilir; mahkemenin kararı kesindir.

SENDİKA, BİRLİK, FEDERASYON VE KONFEDERASYONLARIN KURULUŞ
ŞARTLARI:

MADDE 9- 1. İşçi sendikaları aynı işyerinde veya aynı işkolundaki işyerlerinde çalışan işçiler veyahut birbirleriyle ilgili işkollarında çalışan işçileri içine alır.

İşveren sendikaları, aynı işkolunda veyahut birbirleriyle ilgili işkollarında çalışan işverenleri içine alır.

2. a) Bir işçi sendikasının Türkiye çapında faaliyet gösterebilmesi için kurulu bulunduğu işkolunda çalışan sigortalı işçilerin en az (1/3) ünü,

b) İşçi federasyonlarının aynı işkolunda mevcut sendikalarından en az 2 sinin bir araya gelmeleri ve o işkolunda çalışan sigortalı işçilerin en az 1/3 ünü temsil etmeleri gerekir.

c) İşçi konfederasyonları, (a) ve (b) fıkralarına göre sendika ve federasyonlardan en az 1/3 ünü ve Türkiye'deki sendikalı işçilerin en az 1/3 ünün üye sıfatıyla bir araya gelmeleri suretiyle kurulurlar.

3. İşveren federasyonları aynı işkolunda mevcut Türkiye çapında faaliyette bulunmayı amaç edinmiş işveren sendikalarının en az ikisinin bir araya gelmeleri, işveren konfederasyonları da mevcut federasyon veya Türkiye çapında faaliyette bulunmayı amaç edinmiş işveren sendikalarının en az beşinin bir araya gelmeleri suretiyle kurulur.

4. İşkolları Çalışma Bakanlığınca yapılacak bir yönetmelikle tespit edilir. Bu Yönetmelik uluslararası normlar ve işçilerin Türkiye'de mevcut sendikalaşma durumları gözönüne alınarak hazırlanır. Çalışma Bakanlığı Yönetmeliği hazırlarken Yüksek Hakem Kurulunun, en çok işçiyi temsil eden işçi konfederasyonu ile en çok işvereni temsil eden işveren konfederasyonunun istişari düşüncelerini alır. Bu düşüncelerin talep tarihinden itibaren en geç 10 gün içinde verilmesi gereklidir. ./..

İşkolları Yönetmeliğinde yer alınmış olup da bu kanuna göre sendika kurmak ve kurulan bu sendikalara üye olmak hakkına sahip olanlar Genel Hizmet İşkoluna dahil sayılırlar. Ayrıca belediye hizmetlerinden hangilerinin bu işkoluna gireceği İşkolları Yönetmeliği ile tespit edilir.

Bu Yönetmelik veya yönetmeliğin uygulanmasıyla ilgili işlemler aleyhinde Danıştay'da açılacak iptal davaları 2 ay içinde karara bağlanır.

5. Sendikalar temsil ettikleri üyelerin sayılarını her yıl başında Çalışma Bakanlığına bildirmek zorundadırlar.

6. İşkollarında çalışan sendikalı işçilerin sayısı her yıl Çalışma Bakanlığınca çıkartılacak sendikalı işçi istatistiklerinde gösterilir. (1317 Sayılı Kanunla değiştirilmiştir.)

MİLLETLERARASI TEŞEKKÜLLERE KATILMAK:

MADDE 10- Bu kanuna göre kurulan işçi ve işveren teşekkülleri, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 1 ve 2 nci maddeleri, 3 üncü maddesinin 1 nci fıkrası ve 4 üncü maddesi ve 19 uncu maddesinin son fıkrası ile 57 nci maddesinin 1 nci fıkrasındaki ilkelere aykırı faaliyet sarfetmeyen milletlerarası işçi ve işveren teşekküllerine serbestçe üye olabilirler ve üyelikten çekilebilirler. İlgili teşekkül, katıldığı milletlerarası teşekkülün tüzüğünü, katılma tarihini takibeden onbeş gün içinde Çalışma Bakanlığına gönderir. Üyelikten ayrılma halinde de, durumu, ayrılma tarihini takibeden onbeş gün içinde aynı Bakanlığa bildirir.

Bu kanuna göre kurulan mesleki teşekküllerce alınmış olup kuruluşları yukardaki ilkelere aykırı olan veya bu ilkelere aykırı hareket eden milletlerarası teşekküllere katılma kararları, Bakanlar Kurulu kararı ile iptal olunur. Danıştay, Bakanlar Kurulunun bu konudaki kararları aleyhindeki iptal dâvalarını üç ay içinde sonuçlandırır.

KURUCULUK-YÖNETİCİLİK:

MADDE 11- 1. Bu kanuna göre işçi sendikası kurabilmek için sendikanın kurulacağı işkolunda en az üç yıldan beri fiilen çalışır olmak şarttır. ./..

2. Mesleki kuruluşların yönetim, denetim ve onur kurulları ile diğer işlerinde görev alacak üyelerin resid, medeni hakları kullanmaya ehil, kamu hizmetlerinden mahrum edilmemiş Türkçe okur-yazar ve Türk vatandaşı olması gerekir.

3. Türkiye'de en çok işçiyi temsil eden işçi konfederasyonu veya konfederasyona bağlı sendikalar uluslararası mesleki teşekkül kurabilirler.

Kıbrıs'taki Türk işçi ve işveren teşekküllerinin Türkiye'de kurulu konfederasyona üye olmak hakları vardır.

KURULUŞ:

MADDE 12- 1. Bu kanuna göre kurulan mesleki teşekküllerin kurucuları, ilk genel kurul toplantısına kadar sevk ve idare ile görevli kimselerin ad ve soyadlarını, meslek ve sanatlarını ikametgâhlarını belirtmek suretiyle mesleki teşekkülün tüzüğünü mahallin en büyük mülki amirine makbuz karşılığında tevdi etmeye mecburdurlar.

Tevdi ile birlikte, teşekkül tüzel kişilik kazanır.

2. Teşekkül tüzel kişilik kazanır kazanmaz, kurucular teşekkülün tüzüğüne ve teşekkülü genel kurul toplantısına kadar sevk ve idare ile görevli kimselerin ad ve soyadlarını, meslek ve sanatlarını ve ikametgâhlarını o mahalde yayınlanan bir gazete, o mahalde gazete yayınlanmıyorsa, en yakın yerde yayınlanan bir gazetede ilân ederler. Kurucular, gazetede ilânı, sadece teşekkülün adına ve merkezine inhisar ettirebilirler; bu takdirde bu bentde zikri geçen vesikaların birer örneği mahallin en büyük mülki amirliğinin ve bölge çalışma müdürlüğünün ilân tabelâsında bir ay süre ile asılır. Ve basılmış nüshaları masrafı karşılığında, ilgililere tevzi edilir. Bu tevzi resme tabi değildir.

3. Bölge Çalışma Müdürlükleri, işçi ve işveren teşekkülleri için Çalışma Bakanlığınca tespit edilecek esaslar dairesinde birer sicil tutarlar. Bu sicillerin birer örneği Çalışma Bakanlığına gönderilir.

4. Bu kanuna göre kurulan mesleki teşekküller, tüzel kişilik kazanmalarından başlayarak bir yıl içinde ilk genel kurul toplantısını yapmak zorundadırlar.

5. Genel kurul tarafından seçilen yönetim kurulu ve haysiyet divanı üyelerinin ve denetçilerin ad ve soyadlarının, meslek ve sanatlarının, ikametgâhlarını ve tüzük değişikliklerinin ve tüzüğe göre şubelerin açılmasının resmî makamlara bildirilmesinde ve ilânında da bu madde hükümleri uygulanır.

6. Federasyon ve konfederasyonlara katılma ve teşekküllerden çekilme kararları da, bu maddenin 1, 2 ve 3 üncü bentleri hükümlerine tabidir. (1317 Sayılı kanunla değiştirilmiştir.)

TOPLANTI NISABI, ÜYE OLMA, BİRLEŞME, ÇEKİLME:

MADDE 13- 1. Bu kanuna göre kurulan mesleki teşekküllerin genel kurullarının ve bu teşekküllerin şubelerinin kongrelerinin toplantı nisabı, üye veya delege tamsayısının salt çoğunluğudur. Mesleki teşekkül tüzüğünde daha yüksek bir nisap tespit edilebilir. Nisap sağlanamazsa, ikinci toplantı birinci toplantı gününden en çok 15 gün sonraya bırakılır.

Yukarıdaki fıkra da zikrolunan delegeler mesleki teşekkül genel kurullarınca seçilirler.

Delegelerin seçim usulleriyle sayıları mesleki teşekküllerin tüzüklerinde tespit edilir.

2. Belli bir federasyon veya konfederasyona üye olmak genel kurul kararına bağlıdır. Bu karar mesleki teşekkülün üye veya delege tamsayısının salt çoğunluğu ile alınır. Meslekî teşekkül tüzüğünde daha yüksek bir nisap tespit edilebilir.

3. Federasyon ve konfederasyonların kurulmasında da ikinci bent hükmü uygulanır.

4. Bir sendikanın üye olduğu federasyon veya konfederasyondan, veya federasyonun da üyesi olduğu konfederasyondan çekilmesi hususunda da ikinci bent hükmü uygulanır.

5. Milletlerarası teşekküllere üye olma ve çekilmede de ikinci bent hükmü uygulanır.

6. Sendikaların kendi aralarında, federasyonların kendi aralarında ve konfederasyonların kendi aralarında birleşmesi hususunda da, ikinci bent hükmü uygulanır. ./..

Birleşme ile ilgili usul ve merasim konusunda, 12 nci maddenin 1, 2 ve 3 üncü bentleri uygulanır.

9 uncu madde hükümleri saklıdır.

Mesleki teşekküllerin birleşmeleri halinde, teşekküllerden birinin tüzel kişiliği devam ediyorsa, bu tüzel kişilik ile birleşen teşekkül veya teşekküllerin bütün hak, borç, yetki ve menfaatleri birleştiği kuruluşa geçer.

Birleşen mesleki teşekküller tüzel kişiliklerini kaybederek yeni bir tüzel kişilik haline geldikleri takdirde, birleşen mesleki teşekkül veya teşekküllerin bütün hak, borç, yetki ve menfaatleri birleşme neticesi meydana getirdikleri yeni tüzel kişiliğe intikal eder.

Bu madde hükümleri gereğince birleşen mesleki teşekküllerin üyeleri; ayrıca bir işleme tabi tutulmaksızın birleşilen veya yeni teşekkül eden kuruluşun üyesi olurlar. (1317 sayılı kanunla değiştirilmiştir.)

MESLEKİ TEŞEKKÜLLERİN FAALİYETLERİ:

MADDE 14- 1. Bu kanuna göre kurulan mesleki teşekküller, tüzel kişi olarak genel hükümlere göre sahip oldukları yetkilerden başka aşağıda zikredilen faaliyetlerde bulunabilirler.

- a) Toplulukla iş uyumsuzluğu çıkarmak,
- b) Toplu iş sözleşmesi akdetmek,
- c) İş anlaşmazlıklarında ilgili makam ve sair yargı, uzlaştırma ve hakem kurullarına, iş mahkemelerine ve sair yargı mercilerine, kanun hükümlerine göre başvurmak veya mütalâa bildirmek ve onlardan talepte bulunmak,
- d) Çalıştırmayı doğuran hukuki münasebetle ilgili hususlarda sosyal sigortalar, emeklilik ve benzeri hakların kullanılmasıyla ilgili olarak üyelerine ve mirasçılarına adli müzaharette bulunmak,
- e) Çalışma hayatından, mevzuattan, toplu iş sözleşmesinden, örf ve adetten veya meslekin müşterek menfaatlerinden doğan hususlarda çalışanları temsilen veyahut -yazılı müracaatları ./..

üzerine- 2 nci maddenin birinci bendinde zikredilen akitlerden doğan haklariyle sigorta haklarında üyelerini ve mirasçılarını temsilen davaya ve bu münasebetle açtığı davadan ötürü husumete ehil olmak,

f) Kanun ve Milletlerarası Andlaşma hükümlerine göre toplanan kurullara temsilci göndermek,

g) Evlenme, doğum, hastalık, sakatlık, ihtiyarlık, ölüm, işsizlik, grev, eğitim ve sair sosyal ve kültürel maksatlar için tesis veya dernek şeklinde yahut mesleki teşekkülün bir kolu halinde yardımlaşma sandıkları kurmak; üyeleri yararına sigorta mukaveleleri akdetmek,

h) Grev veya lokavta karar vermek ve idare etmek,

i) İşçilerin veya işverenlerin mesleki bilgilerini artıracak milli tasarruf ve yatırımın gelişmesine ve reel verimliliğin çoğalmasına hizmet edecek veya genel kültürlerini genişletecek kurs ve konferanslar tertiplemek; sağlık ve spor tesisleri, kütüphane, basımevi benzeri kültürel tesisleri kurmak, işçilerin boş zamanlarını iyi ve nezih şekilde geçirmeleri için imkânlar sağlamak,

j) Üyeleri için kooperatifler kurulmasına çalışmak veya bu gibi teşebbüslere yardım etmek, veyahut bizzat kooperatifler kurmak, veyahut nakit mevcudunun %30 undan fazla olmamak ve ilgisi-ne göre en çok üyesi bulunan işçi veya işveren konfederasyonunun muvafakatini almak kaydiyle sınai ve iktisadi teşebbüslere yatırımlar yapmak,

k) Mesleklerinin icrası için gerekli her türlü ham veya yarı mamul madde, eşya, alet, edevat ve makinaları üyelerine kiralamak ödünç vermek veya hibe etmek,

l) Üyelerin refah ve mesleki menfaatlerini herhangi bir şekilde ilgilendirebilecek her konu hakkında inceleme ve araştırmalar yapmak ve gaye ve fikirlerinin gerçekleştirilmesi için her türlü kanuni yollardan faaliyet sarfetmek.

2. Bu kanuna göre kurulan mesleki teşekküller, hizmetlerinde üyeleri arasında tam eşitliğe uymak zorundadırlar. ./..

3. Bu kanuna göre kurulan işçi teşekkülleri, gelirlerinin en az yüzde beşini, üyelerinin bilgi ve kültür seviyelerini yükseltmek için kullanmak zorundadırlar.

4. Toplu iş sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu hükümleri saklıdır. (1317 sayılı kanunla değiştirilmiştir.)

TİCARET YAPMA YASAĞI:

MADDE 15- Bu kanuna göre kurulan mesleki teşekküller ticaretle uğraşamazlar.

14 üncü maddenin (j) fıkrası hükmü saklıdır.

14 üncü maddenin 1 inci bendinin (i) fıkraları gereğince bu mesleki teşekküllerin kurdukları tesislerin işletilmesinde, -üyelerinin bu tesislerden istifadesi hali hariç- kâr, bu teşekküllerin üyeleri ve mensupları arasında risturn şeklinde de olsa dağıtılamaz. 14 ncü maddenin 1 inci bendinin (j) fıkrası gereğince dağıtılacak risturn bu hükme tabi değildir.

(1317 sayılı kanunla değiştirilmiştir.)

YASAK SİYASİ FAALİYETLER:

MADDE 16- Bu kanuna göre kurulan mesleki teşekküller:

Siyasi partilerden veya onlara bağlı teşekküllerden herhangi bir suretle maddi yardım kabul edemez ve onlara maddi yardımda bulunamaz ve onların teşkilâtı içerisinde yer alamazlar; bir siyasi partinin adı altında mesleki teşekkül kurulamaz.

İŞÇİ VE İŞVEREN MÜNASEBETLERİ:

MADDE 17- 1. 2nci maddenin 1 inci bendinde sayılan kimselerle işçi teşekkülleri, bu kanun veya sair kanunlar gereğince kurulu işveren teşekküllerine; ve işverenlerle yukarda bahse konu işveren teşekkülleri de, işçi teşekküllerine üye olamazlar;

Gerek doğrudan doğruya, gerek temsilcileri veya mensupları veyahut araya koyacakları sair kimseler vasıtasıyla birbirlerinin kuruluşları, idare ve faaliyetlerine, nüfuz tesis etmek maksadıyla müdahalede bulunamazlar; ./..

2. Bir işçi teşekkülünü bir işverenin veya bu kanun veya sair kanunlar gereğince kurulu bir işveren teşekkülünün kontroluna tabi kılmak veyahut bunların nüfuzu altında işçi teşekkülü kurulmasını tahrik etmek;

3. Bir işçi teşekkülünün bir işveren veya bu kanun veya Cemiyetler Kanunu veya özel kanunlar gereğince kurulu bir işveren teşekkülü veya 25 Nisan 1949 tarihli ve 5373 sayılı kanun gereğince kurulu bir teşekkül tarafından mali yollarla desteklenmesi gayesiyle faaliyette bulunmak;

Yasaktır.

4. Bu madde hükümleri, esnafılık ve küçük sanatkârlık kollarında işçi ve işveren durumunda olanların, 25 Nisan 1949 tarihli ve 5373 sayılı kanun gereğince kurulu teşekküllerle işbu kanuna göre kurulan teşekküllerde aynı zamanda üye olmalarını önlemez.

FESİH VEYA İNFİSAH HALİNDE MALLARIN DEVRİ:

MADDE 18- Feshedilen veya infisah eden sendika, federasyon ve konfederasyon bir işveren teşekkülü ise malları, bu kanun veya sair kanunlar gereğince kurulmuş başka bir işveren teşekkülüne, bir işçi teşekkülü ise bu kanuna göre kurulmuş diğer bir işçi teşekkülüne devredilir.

Feshedilen veya infisah eden sendika, federasyon veya konfederasyonun tüzüklerinde bir sarahat bulunmadığı takdirde malları:

- a) Türkiye çapında faaliyet gösteren bir sendika ise, üyesi bulunduğu konfederasyona,
- b) Federasyon üyesi bir sendika ise bağlı bulunduğu federasyona,
- c) Federasyon ise, bağlı bulunduğu konfederasyona, konfederasyon yoksa onu meydana getiren teşekküllere,
- d) Konfederasyon ise, diğer bir konfederasyona,
- e) Hiçbir teşekküle bağlı olmayan bir sendika ise, aynı işkolunda kurulu en çok üyeye sahip sendikaya veya federasyona

bu tip bir sendika ve federasyon yoksa en çok üyeye sahip konfederasyona,

Devredilir.

Her türlü devir ilgili teşekkülün kabulüne bağlıdır.

Malların bunlardan gayri gerçek veya tüzel herhangi bir şahsa veya teşekküle veya müesseseye devri veyahut feshedilen teşekkülün üyeleri arasında paylaşılması yasaktır.

(1317 sayılı kanunla değiştirilmiştir.)

İŞÇİ SENDİKASI ÜYELİĞİNİN TEMİNATI:

MADDE 19- 1. İşçilerin işe alınmaları; sendikalara girmemeleri, muayyen bir sendikaya girmeleri veya girmemeleri veyahut belli bir sendikadaki üyeliği muhafaza veya üyelikten istifa etmeleri şartına bağlı tutulamaz.

Hizmet akitlerine bu hükme aykırı şartlar konulamaz.

Bunun gibi, işveren, bir sendikaya üye olan işçilerle sendika üyesi olmayan işçiler veya ayrı sendikalara üye olan işçiler arasında; işçi alınmasında, işin sevk ve dağıtımında, işçinin mesleki ilerlemesi, ücreti, ikramiyesi ve primleri, sosyal yardım hakları ve disiplin hükümlerinin uygulanması ve sair hususlara ilişkin hükümlerin tatbiki veya çalıştırmaya son verilmesi bakımından herhangi bir ayırım yapamaz.

21 inci madde hükmü ile kanunun cevaz verdiği toplu iş sözleşmesi hükümleri saklıdır.

2. İşçiler, iş saatleri dışında veyahut işverenin rızasıyla iş saatleri içinde, işçi teşekküllerinin faaliyetlerine iştiraklerinden dolayı işlerinden çıkarılamaz veya herhangi bir sebeple farklı muameleye tabi tutulamazlar.

3. İşverenin bu madde hükümlerine aykırı hareket etmesi halinde, işçinin İş Kanunu ve sair kanunlara göre haiz olduğu bütün haklar saklıdır.

Bu bent gereğince hükmedilecek tazminat, işçinin ücretinin bir yıllık tutarından az olamaz. ./..

İŞÇİ TEŞEKKÜLÜ İDARECİLİĞİ VE TEMSİLCİLİĞİNİN TEMİNATI:

MADDE 20- 1. İşçi teşekküllerinin yönetim kurullarında veya başkanlığında görev alarak kendi talepleri ile işyerlerinden ayrılan işçiler teşekküllerdeki görevlerini seçme girmemek, seçilmemek veya çekilmek suretiyle son bulması üzerine işe alınmalarını, istedikleri takdirde işveren talep tarihinden itibaren en geç bir ay içinde o andaki şartlarla eski işlerine veyahut eski işlerine uygun bir diğer işe diğer isteklilere tercih ederek almaya mecburdur. Bu takdirde ücret ve işten çıkarılmada işçinin eski kıdem hakları saklıdır.

Bu hakkın kullanılması teşekküldeki görevin sona ermesinden başlayacak üç ay içinde geçerlidir. Özel nitelikteki mevzuat ve toplu iş sözleşmesi hükümleri saklı kalmak şartıyla işten ayrılma tarihinden başlayarak idarecilik süresince bu hak devam eder.

Yönetim kurulundaki ve başkanlıktaki görevleriyle ilgili fiillerinden dolayı hüküm giymiş olanlar, bu haktan istifade edemezler.

2. İşçi teşekküllerinin yönetim kurullarında veya başkanlığında görev almalarından dolayı kendi rızaları ile işlerinden ayrılan işçiler Sosyal Sigorta haklarını veya T.C.Emekli Sandığı aidatlarını işverene düşen payla birlikte ödemeye devam ederek eski işyerlerindeki sigortalılık ve emeklilik haklarını devam ettirebilirler.

3. 1 ve 2 nci bentlerde gösterilen haklardan teşekküllerin şube ve mahalli sendika yönetim kurulu üyeleri ile başkanları da istifade ederler.

4. Bir işyerinde uygulanan toplu iş sözleşmesinde taraf işçi federasyonunun üyesi işçi sendikası veya o toplu iş sözleşmesinde taraf işçi sendikası, toplu iş sözleşmesi yoksa işkolunda yetkili sendika.

İşyerinde işçi sayısı 50 yi aşmıyorsa en çok 2; 50 ilâ 200 arasında ise en çok 4; 200 ilâ 1000 arasında ise en çok 6; 1000 den fazla ise en çok 8, birisi baştemsilci olmak üzere, işyeri sendika temsilcisi tayin eder. ./..

5. İşyeri sendika temsilcisinin akdi işveren tarafından fes edilirse temsilcinin talebi üzerine ilgili bölge çalışma müdürlüğü temsilcisiyle işvereni uzlaştırmaya teşebbüs eder. Uzlaşma olmadığı taktirde durum tutanakla tespit edilerek bu yer için yetkili il hakem kuruluna sunulur. Kurul temsilcisinin işine iadesine karar verirse işinden çıkarıldığı tarihten başlamak üzere ve sendika tüzüğünde belirtilen temsilcilik süresinin devamınca iş gördürülmemiş olsa bile ücreti ve diğer bütün hakları işveren tarafından ödenir. Bu hüküm yeniden temsilciliğe atanma halinde de uygulanır.

Bölge çalışma müdürlüğü temsilcinin veya üyesi bulunduğu sendikanın başvurma tarihinden itibaren en geç 6 işgünü içerisinde uzlaştırmaya teşebbüs eder.

Taraflar uzlaşamaz veya uzlaştırma çabası akamete uğrarsa durum 3 işgünü içerisinde Bölge Çalışma Müdürlüğü tarafından il hakem kuruluna bildirilir.

İl Hakem kurulu uzlaşmaya varılamadığını gösteren tutanağın alınmasından itibaren en geç 15 işgünü içerisinde gerekli inceleme yapılarak kararını verir. Kurulun bu konudaki kararı kesin olmakla beraber işçinin kanundan ve toplu iş sözleşmesinden doğan haklarından dolayı mahkemeye başvurmak hakkı saklıdır.

(1317 sayılı kanunla değiştirilmiştir)

MESLEKİ TEŞEKKÜLLERİN SAĞLADIĞI HAKLARDAN İSTİFADE:

MADDE 21- Bu kanuna göre kurulan işçi veya işveren teşekkülünün kendi faaliyetleri sayesinde mensuplarına sağladığı hak ve menfaatlerin o teşekkülün mensubu olmayanlara teşmili bahse konu teşekkülün yazılı muvafakatine bağlıdır.

275 sayılı Kanun hükümleri saklıdır.

Toplu iş sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanununun 8 inci maddesi uyarınca Bakanlar Kurulunun bir toplu iş sözleşmesini teşmil etmesi halinde, yukardaki fıkra hükmü uygulanmaz.

(1317 sayılı kanunla değiştirilmiştir)

./..

MAMELEK VE GELİRLER

MADDE 22- (508 S.Kanunla değişik şekli) 1.Bu kanuna göre kurulan mesleki teşekküllerin gelirleri:

- a) Üyelerinden alacakları aidat;
- b) Kanuna göre yapabilecekleri faaliyetler ile eğlence, müsamere ve konser gibi faaliyetlerden sağlanacak gelirler;
- c) Bağışlar;
- d) Mameleklerinin gelirlerinden ibarettir.

2. Genel ve katma bütçeli idarelerle mahalli idareler ve bunlara bağlı sabit ve döner sermayeli müesseseler, sermayesinin tamamı Devlet tarafından verilmek suretiyle kurulan iktisadi teşekkül ve müesseselerle sermayelerinde Devletin iştiraki bulunan bankalar, kamu kurumu niteliğindeki mesleki teşekküller dahil olmak üzere özel kanunlarla kurulan bankalar ve teşekküller bu bentte zikredilen idare, teşekkül ve bankalar tarafından ödenmiş sermayesinin en az yarısına katılmak suretiyle kurulan teşekküllerle bunların aynı nispette katılması ile kurulan müesseseler, işbu kanuna göre kurulan mesleki teşekküllere herhangi bir şekilde mali yardım ve bağışta bulunamazlar.

8 Ağustos 1961 tarihli ve 344 sayılı kanunun geçici 1 inci maddesi hükmü saklıdır.

3.Bu kanuna göre kurulan mesleki teşekküller, üyesi bulundukları milletlerarası teşekküllerden ve Türkiye Cumhuriyetinin üyesi bulunduğu milletlerarası teşekküllerden gayrı dış kaynaklardan Bakanlar Kurulundan izin alınmadıkça yardım kabul edemezler.

4. Bu teşekküllerin eğitim, kütüphane ve spor tesisleri ile mesleki öğretimleri ve toplantıları için lüzumlu menkul ve gayrimenkul malları, bu mallarla ilgili alacaklar hariç, haczedilemez; bu mallar vergiye tabi tutulamaz.

AİDAT

MADDE 23- 1. Mesleki teşekküllere üyelerince ödenecek aidatların miktarı Cemiyetler Kanununundaki kayıtlara bağlı kalmaksızın kuruluşun merkez genel kurulunca tespit edilir, azaltılır ./..

veya çoğaltılır.

2. Kurulu bulunduğu işkolunda yetki almış sendikanın veya yetki alınmamış ise işyerinde çalışan işçilerin 1/4 ünü temsil ettiğini ispat eden sendikanın yazılı talebi ve aidatları kesilecek sendika üyesi işçilerin listesini vermesi üzerine işveren sendika tüzüğü uyarınca üyelerin sendikaya ödemeyi kabul ettikleri aidatları ve Toplu İş sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanunu gereğince sendikaya veya sendikanın bağlı bulunduğu federasyona ödenmesi gerekli dayanışma aidatını, işçilere yapacağı ücret ödemesinden kesmeye ve kestiği aidatların nev'i ile tutarını ilgili sendikaya vermeye ve kesinti listesini sendikaya göndermeye mecburdur.

Sendikanın üyesi bulunduğu federasyon veya konfederasyon tüzüğüne göre sendikaca üst kuruluşa verilmesi gerekli aidatı, üst kuruluşun talebi üzerine işveren üst kuruluş aidatlarını sendika aidatlarından keserek federasyon veya konfederasyona gönderir.

Bu bent gereğince sendika tüzüğüne uygun olarak kesilmesi istenilen aidatları kesmiyen işveren ilgili sendika, federasyon ve konfederasyona karşı kesmediği veya kesmesine rağmen bir ay içerisinde ilgili kuruluşa göndermediği miktar tutarınca sorumlu olmaktan başka aidatları sendikaya verinceye kadar aidat toplamı üzerinden kanuni faizi ödeme zorundadır.

Sendika, aidatlarını kesiminden doğacak masrafları işverenin talebi üzerine ödemek zorundadır.

3. Aidat kesimi için işverene başvuran sendika veya sendikaların ikinci bentde gösterilen nitelikte olup olmadıkları konusunda işverenle sendika veya sendikaların kendi aralarında anlaşmazlık çıkarsa işverenin veyahut sendika veya sendikaların yazılı istemi üzerine anlaşmazlık talep tarihinden itibaren üç işgünü içerisinde ilgili Bölge Çalışma Müdürlüğüne çözülür. Bölge Çalışma Müdürlüğü'nün bu konudaki kararlarına, kararın tebliği tarihinden itibaren üç işgünü içinde iş davalarına bakmakla görevli mahalli mahkemeye itiraz edilebilir. Bu itiraz tarihinden itibaren üç işgünü içinde kesin olarak karara bağlanır. ./..

(1317 sayılı kanunla değiştirilmiştir.)

MÜLK İKTİSABI

MADDE 24- Bu kanuna göre kurulan mesleki teşekküller, kanun ve milletlerarası andlaşmalarda gösterilen gaye ve görevlerinin gerektirdiği her nevi mülk iktisabına ehildirler.

GENEL KURUL VE ŞUBE KONGRELERİ :

MADDE 25- 1. Bu kanuna göre kurulan mesleki teşekküller genel kurullarının ve şube kongrelerinin engeç üç yılda bir toplanması;

2. Genel kurullarda ve şube kongrelerinde, başkanlık divanı ve komisyon seçimleri hariç, bütün seçimlerin gizli oyla yapılması;

3. İki genel kurul toplantısı ve şube kongresi arasındaki devreye ait hesap raporu ile denetçi raporunun ve gelecek devreye ait bütçe teklifinin genel kurul ve şube kongresi üyelerine toplantıdan önce dağıtılması;

Mecburidir.

(1317 sayılı kanunla değiştirilmiştir)

GÖREVLİLERİN ÜCRETLERİ

MADDE 26- Bu kanuna göre kurulan mesleki teşekküllerin idarecileri ve temsilcilerine verilecek ücretlerle her türlü ödenek ve yolluklar Genel Kurul tarafından tesbit olunur.

Bu kimselerin her türlü ücret, ödenek ve yollukları, idare kurulunca Genel Kurula sunulan faaliyet raporunda gösterilir.

Bu kimselerin, sendika üyesi olmak sıfatıyla esasen hakları olan tediyeler, bu madde hükmünün dışındadır.

MAL BİLDİRİMİ:

MADDE 27- Sendikaların başkan ve yönetim kurulu üyeleri görevine seçildikten sonra üç ay içerisinde kendilerinin, eşlerinin ve velâyetleri altındaki çocuklarının sahip bulundukları malları ve gelirleri gösterir yazılı bildirimini notere vermek zorundadırlar. Bu bildirimin verildiğini gösteren noterlikten alınacak belgeler teşekkül denetçilerine verilir. Bu belgeler sendika ./..

yönetim kurulunun karar defterinin özel bir sayfasına yazılarak bu sayfa denetçiler tarafından imza edilir.

Mal bildiriminde bulunan kişiler tekrar seçilsinler veya seçilmesinler görev sürelerinin sonunda yukardaki esaslara göre yeniden bildirimde bulunmak zorundadırlar.

Bu zorunluğa uymayanlara mesleki teşekküldeki idarecilik sıfatları bildirimde esas olan tarihten itibaren bir ay sonra sona erer.

Mal bildirimleri bir defaya mahsus verilir. Ve yöneticilerin görev süresi sonuna kadar noterde saklanır.

Bu madde uyarınca bildirimde bulunan yönetici başka bir göreve seçilirse ikinci bir bildiri vermek zorunda değildir.

Şube yönetim kurulu üyelerinin mal bildiriminde bulunmaları ihtiyaridir.

Mal bildirimlerinde yazılı olanlar açıklanamaz. Ancak talep uyarınca yargı mercilerine denetleme veya inceleme yetkisine sahip diğer makam ve mercilere iade edilmek üzere verilir. (1317 sayılı kanunla değiştirilmiştir)

SENDİKALARCA TUTULACAK DEFTER VE KAYITLAR:

MADDE 28- Bu kanuna göre kurulan mesleki teşekküller aşağıda yazılı fiş, defter ve kayıtları tutarlar.

a) (Üye kayıt defteri ve üye kayıt fişleri) sendika üyeliği üye kayıt fişleri ve üye kayıt defteri ile tevsik olunur,

Bu defter ve fişlere üyelerin kimlik adresleri, çalıştıkları işyerleri sendikaya giriş ve çıkış tarihleri kaydedilir.

b) Yönetim kurulunun tarih sırasıyla ve müteselsil numaralarla kayıtlanmış ve altı imza edilmiş kararların yazılmasına mahsus karar defteri,

c) Gelen ve giden evrakın tarih ve numara sırasıyla kaydedileceği gelen ve giden (Evrak kayıt defterleri),

d) Gelen evrakın aslı giden evrakın suretlerinin saklanacağı gelen ve giden evrak dosyaları,

./..

- e) Zimmet defteri,
- f) Gelir ve gider defterleri,
- g) Demirbaş defteri,

h) Yönetim kurulunun bir zabıtla tespit edeceği numaralanmış ve idare heyetince mühürlenmiş varidata ait kopyalı makbuzlarla sarfiyatın fatura, evrak kaydiyesinin muhafazasına mahsus dosyalar,

i) Bilânço, demirbaş, envanter ve kesinhesap defteri ile üye kayıt, karar, aidat, kongre divan başkan ve kâtiplerinin imza edebilecekleri genel kurul kararlarının yazılmasına mahsus defterlerin kullanılmadan önce noterlikçe tasdikli olması mecburidir.

(1317 sayılı kanunla değiştirilmiştir)

BİLANÇO VE ÇALIŞMA RAPORU VE SENDİKALARIN DENETİMİ:

MADDE 29- Bu kanuna göre kurulan mesleki teşekküller her hesap veya bütçe devresine ait bilânço ve hesaplarını ve çalışma raporlarını ait olduğu devreyi takiben üç ay içinde Çalışma Bakanlığına ve bağlı bulundukları konfederasyona gönderirler. Bu bilânço ve hesaplar meyanında, teşekkülün o devre içindeki:

1. Gelirleri ve gelir menbaaları,
2. Giderleri ve sarf yerleri,
3. Başkana ve idarecilere verilen ücretlerle memur ve müstahdemlere ödenen meblâğ,
4. Para mevcudu,
5. Demirbaş mevcudu,
6. Gayrimenkul mevcudu,
7. Üyelerin mevcudu,
8. Çalışma Bakanlığınca sendikanın mali durumu ile ilgili olarak istenecek sair bilgiler de bulunur.

9. Ayrıca bu teşekküllerin gelir ve giderlerini, giderlerinin sarf yerlerini ve her türlü faaliyetlerini bağlı bulundukları konfederasyon denetliyebilir.

(1317 sayılı kanunla değiştirilmiştir)

FAALİYETTEN MEN: KAPATMA: YÖNETİM KURULUNA İŞTEN EL
ÇEKTİRME VE SEÇİMLERİN İPTALİ

MADDE 30- 1. Bu kanuna göre kurulan bir mesleki teşekkülün tüzüğü kanuna aykırı ise, iş davalarına bakmakla görevli mahalli mahkeme:

- a) Bu teşekkülün faaliyetten men'ini; veya
- b) Tüzüğünü kanuna uygun hale getirmesi için, teşekküle altmış günü geçmiyen bir mehil verilmesini kararlaştırır.
- c) (b) fıkrasının uygulanması takdirinde, verilmiş olan mehil sonunda, tüzük, mahkeme kararına uyularak değiştirilmemişse, teşekkülün mahkemece faaliyetten men'ine karar verilir.
- d) Mesleki teşekkül, tüzüğünü mahkeme kararına uyarak değiştirdiğini 12 nci maddeye göre yetkili makama bildirir bildirmez, faaliyetine tekrar başlayabilir.

2. Bu kanuna göre kurulan bir mesleki teşekkül, 16 ncı maddede ve 1 inci maddenin 3 üncü bendi hükümlerini ihlâl ettiği takdirde, iş davalarına bakmakla görevli mahalli mahkeme kararıyla üç aydan altı aya kadar faaliyetten men edilir.

3. Bu kanuna göre kurulan bir mesleki teşekkül, 22 ncı maddenin 3 üncü bendinde yazılı yasağa aykırı hareket ettiği takdirde, iş davalarına bakmakla görevli mahalli mahkeme kararıyla üç aydan altı aya kadar faaliyetten men edilir.

4. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 1 ve 2 nci maddeleri ile 3 üncü maddesinin 1 inci fıkrası ve 4 üncü maddesi, 19 uncu maddesinin 5 inci fıkrası ve 57 nci maddesinin 1 inci fıkrasında yer alan ilkelere aykırı amaçlar güden veya faaliyette bulunan mesleki teşekkül, iş davalarına bakmakla görevli mahalli mahkeme kararı ile kapatılır.

5. Yargılamanın her safhasında, hükümden önce dahi, işbu kanuna göre kapatmayı veya faaliyetten men'i gerektiren fiilin işlendiğine dair kuvvetli emareler bulunmak şartıyla, bu gibi teşekküller, Cumhuriyet Savcısının talebi üzerine, mahkeme kararıyla faaliyetten men edilebilir. ./..

6. Faaliyetten menedilen teşekkülün mallarının idaresi ve menfaatlerinin korunması, Medeni Kanun hükümleri gereğince tayin olunacak bir veya üç kayyum tarafından ifa edilir.

Kapatma halinde fâsîh hükümleri uygulanır.

7. Bu maddede zikri geçen haller dışında, bu kanuna göre kurulmuş mesleki teşekküller faaliyetten men'edilemez ve kapatılamaz.

8. 12 nci maddenin 4 üncü bendi hükmü ile 25 inci maddenin 1 inci bendi hükmüne aykırı hareket eden mesleki teşekkülün yönetim kuruluna, mesleki teşekkül mensuplarından birinin baş vurma üzerine iş davalarına bakmakla görevli mahalli mahkeme kararı ile işten el çektirilir; bu takdirde, görevli mahkeme, teşekkülün genel kurulunu kanun ve tüzük hükümleri gereğince en kısa zamanda toplamak ve yeni yönetim kurulu seçilinceye kadar cari işleri yürütmekle görevli olmak üzere, Medeni Kanun hükümleri gereğince bir veya üç kayyum tayin eder.

9. 25 inci maddenin 2 nci bendi hükmüne aykırı olarak seçim yapılması halinde, mesleki teşekkül mensuplarından birinin baş vurma üzerine, iş davalarına bakmakla görevli mahalli mahkeme bu seçimleri iptal eder.

İptal edilen seçim başkanlık seçimi ise, yönetim kurulu, kendi üyeleri arasından, yenisi seçilinceye kadar geçecek süre için bir geçici başkan seçer.

İptal edilen seçim yönetim kurulu seçimi ise, 8 inci bent hükmü uygulanır.

İptal edilen seçim denetçi seçimi ise, mahkeme, yenileri seçilinceye kadar denetçilik yapmak üzere yeter sayıda denetçi tayin eder.

İptal edilen seçim haysiyet divanı seçimi ise, genel kurul yenisini seçmek üzere derhal toplantıya çağrılır.

CEZA HÜKÜMLERİ

MADDE 31- (508 S.Kanunla değişik şekli) 1. 17 nci maddenin 1 ve 2 nci bentlerinde yazılı yasaklara aykırı hareket edenlere, beşyüz liradan ikibin liraya kadar ağır para cezası hükmedilir.

2. 17 nci maddenin 3 üncü bendinde yazılı yasağa aykırı hareket edenler, üç aydan bir yıla kadar hapis cezasına mahkûm edilirler. Söz konusu yasağa aykırı olarak yapılan mali yardıma el konulur ve İş Kanununun 30 uncu maddesi uyarınca Çalışma Bakanlığına tasarrufuna verilir.

3. 19 uncu madde hükümlerine aykırı hareket eden işverenlere, beşyüz liradan ikibin liraya kadar ağır para cezası hükmedilir.

4. 20 nci maddenin 1 inci bendi hükmüne aykırı hareket eden işveren veya işveren vekili, beşyüz liradan ikibin liraya kadar ağır para cezasına mahkûm edilir. İşverenin veya işveren vekilinin 20 nci maddenin 1 inci bendi hükmünü aynı maddenin 3 üncü bendine aykırı hareket etmek suretiyle ihlal etmesi halinde de aynı ceza verilir.

5. 22 nci maddenin 2 nci bendinde yazılı yasağa uymayanlar ile bunların şerikleri hakkında Türk Ceza Kanununun 240 ınca maddesi uygulanmakla beraber, yapılan mali yardım veya bağış kendilerine ödettirilir. Söz konusu yasağa aykırı olarak bu kanuna göre kurulmuş bir mesleki teşekküle yapılmış olan mali yardım veya bağışa el konulur ve İş Kanununun 30 uncu maddesi uyarınca Çalışma Bakanlığının tasarrufuna verilir.

6. 27 nci maddede söz konusu mal bildiriminin gerçeğe aykırı olarak düzenlenmesi halinde, suçlu hakkında yüz liradan beşyüz liraya kadar ağır para cezasına hükümlenir.

7. 28 inci maddede yazılı defterleri tutmayan -teşekkül tüzüğüne göre- sorumlu kişiler hakkında, beşyüz liradan ikibin liraya kadar ağır para cezasına hükümlenir. Tekerrür halinde ağır para cezasının azami hadi verilir.

8. 29 uncu maddede yazılı bilgi ve belgeleri süresi içinde Çalışma Bakanlığına göndermiyen -teşekkülün tüzüğüne göre- sorumlu kişiler hakkında, beşyüz liradan ikibin liraya kadar ağır para

cezasına hükmolunur. '

Bu bilgi ve belgeleri gerçeğe aykırı olarak verenler hakkında, ikiyüz liradan ikibin liraya kadar ağır para cezası ile birlikte üç aydan eksik olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur.

9. 30 uncu maddenin 1 inci bendi gereğince faaliyetten men'ine karar verilen teşekkülün sorumluları hakkında ellişer liradan beşyüzer liraya kadar ağır para cezasına hükmolunur.

10. 30 uncu maddenin 2 nci bendi gereğince bir teşekkülün faaliyetten men'ine karar verilmesi halinde, 16 ncı madde ile 1 inci maddenin 3 üncü bendi hükümlerini ihlal etmiş olanlar hakkında, üç aydan bir yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

30 uncu maddenin 2 nci bendi gereğince bir teşekkülün faaliyetten men'ine karar verilmiş olması halinde, eğer 16 ncı madde hükmüne aykırı olarak teşekkül tarafından bir siyasi partiye veya bir siyasi parti tarafından teşekküle ödenmiş olan bir meblâğ varsa, bu meblâğa el konulur ve İş Kanununun 30 uncu maddesi uyarınca Çalışma Bakanlığının tasarrufuna verilir.

11. 30 uncu maddenin 3 üncü bendi gereğince teşekkülün faaliyetten men'ine karar verilmiş olması halinde, 22 ncı maddenin 3 üncü bendinde yazılı yasağa uymayanlarla bunların şerikleri hakkında, eğer fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmiyorsa, altı aydan iki yıla kadar hapis cezasına ve mali yardım veya bağışın bir mislinden aşağı olmamak üzere ağır para cezasına hükmolunur.

Söz konusu yasağa aykırı olarak alınmış mali yardım veya bağışa el konulur ve İş Kanununun 30 uncu maddesi uyarınca Çalışma Bakanlığının tasarrufuna verilir.

12. Bu kanuna göre kurulan mesleki teşekküllerin faaliyetleriyle ilgili olarak, ağır hapis cezasını gerektiren bir suçtan veya -taksirli suçlar hariç olmak üzere- altı ay veya daha fazla hapis cezasına hüküm giymiş olanlar ve alelittlak zimmet, ihtilâs irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflâs gibi yüz kızartıcı suçlardan ./..

biriyle hüküm giymiş teşekkül yöneticileri veya mensupları, kanun hükümlerine göre haklarında uygulanacak diğer cezalar saklı kalmak kaydıyla, hükmün kesinleşmesinden itibaren bu kanuna göre kurulan teşekküllerde idare, haysiyet divanı üyeliği, denetleme veya temsil görevi almak hakkını kaybederler.

Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununun 55, 56, 57, 58, 59, 60 ve 61 inci maddelerine göre hüküm giymiş olanlar, kanun hükümlerine göre haklarında uygulanacak diğer cezalar saklı kalmak kaydıyla, hükmün kesinleşmesinden itibaren üç yıl süreyle, bu kanuna göre kurulan teşekküllerde idare, haysiyet divanı üyeliği, denetleme veya temsil görevi almak hakkını kaybederler.

Cezanın tecili veya af ile düşmüş olması, bu bend hükümlerinin uygulanmasına engel değildir.

13. 9 uncu maddenin 5 inci bendinde yazılı mecburiyete uymayanlarla, 23 üncü madde gereğince kesilen üye aidatını süresi içinde ilgili mesleki teşekküle yatırmayan işverenler ve 6 ve 28 inci madde gereğince teşekkülden ayrılan üyeyi deftere kaydetmeyenler hakkında 500 liradan 2 000 liraya kadar ağır para cezası hükmedilir.

DiĞER KANUNLARIN UYGULANMASI:

MADDE 32- İşçi ve işveren sendikaları, federasyonları ve konfederasyonları, Medeni Kanun ve Cemiyetler Kanununun işbu kanuna aykırı olmayan hükümlerine tabidirler.

(1317 sayılı kanunla değiştirilmiştir.)

KALDIRILAN HÜKÜMLER :

MADDE 33- 20 Şubat 1947 tarihli ve 5018 sayılı İşçi ve İş veren Sendika ve Sendika Birlikleri hakkındaki Kanun ve 25 Mayıs 1959 tarihli ve 7286 sayılı 5018 sayılı kanuna ek kanun ile 13 Haziran 1952 tarihli ve 5953 sayılı Basın Mesleğinde çalışanlarla çalıştıranlar arasındaki münasebetlerin tanzimi hakkındaki Kanunun 22 nci maddesiyle 10 Mart 1954 tarihli ve ./..

6379 sayılı Deniz İş Kanununun 40 ıncı maddesi hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ HÜKÜM; MAL BİLDİRİMİ

GEÇİCİ MADDE 1- Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce kurulmuş olan mesleki teşekküllerin başkan ve yönetim kurulu üyeleri, 27 nci maddede söz konusu mal bildirimi yükümlünü, bu kanunun yayımı tarihinden başlayarak üç ay içinde yerine getirmeye mecburdurlar.

SEÇİLMİŞ İŞÇİ TEMSİLCİLERİ:

GEÇİCİ MADDE 2- (508 S. kanunla değişik şekli) Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce İş kanunu gereğince seçilmiş olan işyeri işçi temsilcilerinin görevleri, 20 nci maddenin 4 üncü bendi uyarınca temsilciler seçilinceye kadar devam eder.

GEÇİCİ MADDE 3- Bu kanunda sözü geçen yönetmelik, bu kanunun yayımı tarihinden itibaren en çok otuz gün içinde yürürlüğe girecek şekilde hazırlanır.

GEÇİCİ MADDE 4- 20 Şubat 1947 tarihli ve 5018 sayılı kanun hükümlerine göre kurulmuş olan işçi ve işveren sendika, birlik, federasyon ve konfederasyonları, tüzüklerini, geçici 3 üncü maddede bahse konu yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden itibaren en geç altı ay içinde kanun ve mevzuat hükümlerine uydurmak zorundadırlar.

YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ:

MADDE 34- Bu kanun, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

YÜRÜTME:

MADDE 35- Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

./..

İŞKOLLARI YÖNETMELİĞİNİN YÜRÜRLÜĞE GİRİŞİ:

GEÇİCİ MADDE 1- Bu kanunda sözü geçen işkolları Yönetmeliği bu kanunun yayımı tarihinden itibaren en çok 30 gün içinde yürürlüğe girecek şekilde hazırlanır.

(1317 sayılı kanun)

GEÇİCİ MADDE 2- Bu kanuna göre kurulan mesleki teşekküller en geç ilk genel kurulunda tüzüklerini bu kanunun hükümlerine uydurmak zorundadırlar. (1317 sayılı kanun)

GEÇİCİ MADDE 3- 1163 No.lu Kooperatifler Kanununun 1 inci maddesi hükmü saklıdır. (1317 sayılı kanun)

YÜRÜRLÜK:

MADDE 3- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

(1317 sayılı kanun)

YÜRÜTME:

MADDE 4- Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

(1317 sayılı kanun)